

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΓ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1930

Κυριακὴ τοῦ Ἀσώτου
28 Φεβρουαρίου 2016 ἔσπ.

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστῖνος Ν. Καντιώτης

Οἱ δικαιολογίες τῆς ἀπιστίας

Ἡ ἀπιστία, ἀγαπητοί μου, δὲν ἔχει νὰ δώσῃ κάτι θετικό· εἶνε μόνο ἄρνησις. Βλέπει τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Χριστιανισμοῦ κι ἀπὸ σατανικὴ λύσσα θέλει νὰ τὸ γκρεμίσῃ, νὰ γίνῃ νεκροθάφτης ἐνὸς ψυχικοῦ πολιτισμοῦ. Ζηλεύει τὴ δόξα τοῦ Ἡροστράτου ἐκείνου, ποὺ πυρπόλησε τὸ ναὸ τῆς Ἀρτέμιδος στὴν Ἔφεσο. Καὶ μπορεῖ μὲν ν' ἀποτυγχάνουν οἱ προσπάθειες τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀπιστίας, φαίνεται ὅμως ἡ ἐγκληματικὴ πρόθεσί τους ν' ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ ἀνθρώπου τὸ πολυτιμότερο στοιχεῖο τῆς ζωῆς του, τὴν πίστι στὸ Χριστό. Χωρὶς νὰ προσφέρουν τίποτα, **ζητοῦν ν' ἀφαιρέσουν τὸ πᾶν, ὅ,τι ὁμορφαίνει τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ.** Ὁ Ντοστογιέφσκυ γράφει γι' αὐτούς· «Ἐκεῖνοι ποὺ προτείνουν τὸ μηδὲν εἶνε οἱ λεκέδες τῆς σκέψεως, οἱ ἐχθροὶ τῆς προσωπικότητος, οἱ ἐχθροὶ τῆς ἐλευθερίας».

Οἱ ἄπιστοι δὲν δίνουν τίποτα. Ἀπὸ τὸ στόμα καὶ τὰ βιβλία τους ἀκούγεται «Δὲν ὑπάρχει Θεός, ψυχὴ, μεταφυσικὸς κόσμος». Ἄλλὰ τότε τί ὑπάρχει; Δὲν λένε τίποτα. Τὸ δὲ χειρότερο ποῖο εἶνε· τοὺς ζητοῦμε ν' ἀποδείξουν αὐτὸ τὸ «Δὲν ὑπάρχει» καὶ δὲν τὸ κάνουν, γιατί **δὲν ἔχουν ἐπιχειρήματα**· ἢ, ἂν ἀπαντήσουν κάτι, εἶνε τόσο ἀνόητο ὥστε θυμίζει τὸ ψαλμικὸ «*Εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ· Οὐκ ἔστι Θεός*» (Ψαλμ. 13,1). Ζητοῦν νὰ ξερριζώσουν τὸ καρποφόρο δέντρο τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ στὴ θέσι του δὲν ἔχουν νὰ φυτέψουν οὔτε ἓνα δεντράκι.

Οἱ ἄπιστοι δὲν δημιουργοῦν κάτι νέο· τὸ μόνο ποὺ κάνουν εἶνε νὰ ἐπικρίνουν, νὰ βρίσκουν τρωτὰ δῆθεν στὸν Χριστιανισμό. **Δὲν πιστεύουμε**, λένε, ὅ,τι διδάσκει ἡ Θρησκεία, διότι πρῶτον δὲν τὰ βλέπουμε, δεύτερον δὲν τὰ ἐννοοῦμε, καὶ τρίτον δὲν εἶμαστε εὐπιστες γριουῦλες ἀλλὰ ἐπιστήμονες. Ἔτσι ζητοῦν νὰ δικαιολογήσουν τὴ στάσι τους. Ἄς ἐξετάσουμε λοιπὸν σύντομα αὐτὲς τὶς δικαιολογίες τῆς ἀπιστίας.

Α'. «Δὲν τὰ πιστεύουμε, διότι δὲν τὰ βλέπου-

με», λένε. Ἄλλὰ, κύριοι, ὅ,τι διδάσκει ἡ θρησκεία μας δὲν εἶνε κάτι ὑλικό, ὥστε νὰ μπορούμε νὰ τὸ γνωρίσουμε μὲ τὶς αἰσθήσεις· ἀνάγεται στὴν πνευματικὴ σφαῖρα, καὶ ὁ πνευματικὸς κόσμος προσεγγίζεται μόνο μὲ τὸ κατάλληλο ὄργανο. Ὅπως δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ ταξιδέψῃ στὴ θάλασσα χρησιμοποιώντας ἀντὶ γιὰ ἀτμόπλοιο ἓνα αὐτοκίνητο, ἔτσι καὶ γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὸν πνευματικὸν κόσμον τῆς Θρησκείας **ἀπαιτοῦνται τὰ κατάλληλα ὄργανα.**

Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἂν θέσουμε ὡς κανόνα τὸ «παραδέχομαι μόνο ὅ,τι βλέπω», τότε **ὁ κύκλος τῶν γνώσεων περιορίζεται πολὺ.** Ὅπως παρατήρησε ὁ Σενέκας, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν γνώσεων μας στηρίζεται πάνω στὴν πίστι· δίνοντας πίστι στοὺς ἄλλους ἐπαυξάνουμε τὶς γνώσεις μας. Δὲν εἶδαμε τὸν ποταμὸ Μισισσιππῆ, τὸν καταρράκτη Νιαγάρα, τὰ Ἰμαλῆα ὄρη, τὴν Ἀμερικὴ, τὴν Αὐστραλία, τὸ Βόρειο καὶ τὸ Νότιο Πόλο· παραδεχόμεστε ὅμως, δηλαδὴ πιστεύουμε, ὅτι ὑπάρχουν, γιατί ἄλλοι μᾶς ἔδωσαν σχετικὲς πληροφορίες. Δὲν παρευρεθήκαμε στὶς μάχες τοῦ Μαραθῶνος, τῶν Θερμοπυλῶν, τῶν Πλαταιῶν, ἀλλὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη στὸν Ἡρόδοτο ποὺ τὶς περιγράφει. Δὲν ἀκούσαμε μὲ τ' αὐτιά μας τὸν Σωκράτη, ἐμπιστευόμεστε ὅμως ὅσα ἔγραψαν γι' αὐτὸν οἱ μαθηταὶ του Πλάτων καὶ Ξενοφῶν.

Παντοῦ χρειάζεται ἡ πίστι! Χωρὶς αὐτὴν θὰ νεκρωθοῦν ἡ κοινωνικὴ ζωὴ, τὰ σχολεῖα, τὰ δικαστήρια, τὰ πάντα. Ὁ δικαστὴς δικάζει πιστεύοντας στὶς καταθέσεις τῶν μαρτύρων, ὁ μαθητὴς μορφώνεται πιστεύοντας στοὺς δασκάλους καὶ στὰ βιβλία, ὁ ἀσθενὴς θεραπεύεται πιστεύοντας στὸν φαρμακοποιό. Ὅλοι βαδίζουν μὲ τὴν πίστι. Αὐτοὶ λοιπὸν ποὺ παντοῦ χρησιμοποιοῦν τὴν πίστι, θὰ τὴν ἀποκλείσουν ἀπὸ τὴν Θρησκεία;

Μὲ τὴν λογικὴ «Δὲν τὰ βλέπουμε, ἄρα εἶνε ἀνύπαρκτα» ἀνύπαρκτος δὲν θὰ ἦταν μόνο ὁ πνευματικὸς κόσμος τῆς Θρησκείας ἀλλὰ **καὶ μεγάλο μέρος τοῦ φυσικοῦ ὑλικοῦ κόσμου.**

Παράδειγμα τὰ ἄστρα· οἱ ἀστρονόμοι λίγα βλέπουν μὲ γυμνὸ μάτι, λίγο περισσότερα βλέπουν μὲ τὸ τηλεσκόπιο, ἀλλὰ τὰ πιὸ πολλὰ δὲν μποροῦν νὰ τὰ δοῦν μὲ τὰ μέσα ποὺ διαθέτουν, χωρὶς ἐν τούτοις νὰ ἀρνοῦνται τὴν ὑπαρξί τους. Ἐν ἑξῆς γι' αὐτὸ τὸν ὑλικό, ἀπτό καὶ ὄρατο κόσμον δὲν ἔχει ἰσχύ τὸ «παραδέχομαι μόνο ὅ,τι βλέπω», πῶς ἔχουν τὴν ἀξίωσι αὐτὸ νὰ ἐφαρμοσθῆ στὸν πνευματικὸ ἀόρατο κόσμον;

«Ἐν τάξει», συμφωνοῦν, δὲν τὰ βλέπουμε, μὰ τοῦλάχιστον νὰ τὰ ἐννοοῦμε· ὅσα ὅμως λέει ἡ Ἐρησκεία εἶνε τόσο ἀκατανόητα!». Δηλαδή

Β'. «Δὲν πιστεύουμε ὄχι πλέον διότι δὲν τὰ βλέπουμε, ἀλλὰ διότι **δὲν τὰ ἐννοοῦμε**», λένε. Εἶνε ὅμως εἰς θέσιν ἡ ἀνθρώπινη διάνοια, ὅσο δυνατὴ κι ἂν εἶνε, νὰ τὰ ἐννοήσῃ ὅλα; Ὅχι ἀσφαλῶς, ἀπαντᾷ ἡ φιλοσοφία· διότι αὐτὴ εἶνε πεπερασμένη, ἐνῶ τὸ Θεῖον εἶνε ἀπειρο. Ἡ διάνοια καὶ τοῦ μεγαλυτέρου φιλοσόφου κάπου σταματᾷ· μπροστά του ἀπλώνεται ἡ χώρα τοῦ ὑπερφυσικοῦ, τοῦ ἀκαταλήπτου. Καὶ ὁμολογεῖ μὲν τὴν ἀδυναμία του νὰ κατανοήσῃ τὸ μυστηριώδες, δὲν ἰσχυρίζεται ὅμως ὅτι εἶνε ἀνύπαρκτο.

Κάθε τι ἀκατανόητο δὲν εἶνε καὶ ἀνύπαρκτο.

Πεπερασμένη ὄντως ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου· **εἶνε δυνατόν σὲ ἓνα ποτήρι νὰ χωρέσῃ ὁ ὠκεανός;** Αὐτὸ διδάχθηκε ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος ἀπὸ ἓνα παιδί, ποὺ προσπαθοῦσε στὴν ἀμμουδιὰ νὰ ἀδειάσῃ τὴ θάλασσα μέσα σὲ ἓνα μικρὸ λάκκο. —Ματαιοπονεῖς, παιδί μου, τοῦ εἶπε ὁ Αὐγουστίνος. —Κ' ἐσὺ ὅμως ματαιοπονεῖς, τοῦ ἀπήντησε τὸ παιδί (ποὺ ἦταν ἄγγελος), ἂν νομίζης ὅτι στὴ διάνοιά σου μπορεῖ νὰ χωρέσῃ τὸ μυστήριον τῆς ἀγίας Τριάδος.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἔχει στὴ διδασκαλία του μυστηριώδη πράγματα. Ἀλλὰ μήπως τὸ μυστηριώδες ὑπάρχει μόνο στὴ Ἐρησκεία; **τὸ μυστηριώδες ὑπάρχει παντοῦ**, καὶ στὸν ὑλικὸ ἀκόμη κόσμον. Στὸ ἐρώτημα, τί εἶνε φῶς; ὁ Οὐλλτιτσι γράφει· «Τὸ φῶς ... παραμένει μέσα στὴ φύσι τὸ πιὸ μυστηριώδες καὶ τὸ πιὸ ἄγνωστο φαινόμενο». Τί εἶνε φύσις; Ὁ Γκαίτε λέει· «Ἡ φύσις κρύβει πάντοτε μέσα της κάτι προβληματικὸ, στὸ ὁποῖο ἡ ἀνθρώπινη διάνοια ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ· τὸ μυστήριον, καὶ μέρα μεσημέρι ἀκόμη, εἶνε παντοῦ». Καὶ ὁ Φίχτε λέει· «Ὅ,τι δὲν μποροῦμε νὰ κατανοήσουμε οὔτε νὰ ἐξηγήσουμε, τὸ ὀνομάζουμε φύσις». Τί εἶνε ζωή; Ὁ Μπουρμπίστερ λέει· «Τί εἶνε ἡ ζωή, τί εἶνε ζωικὴ δύναμις, δὲν τὸ γνωρίζουμε, ὅπως δὲν θὰ γνωρίζαμε ἀκόμη νὰ ποῦμε καὶ τί εἶνε γενικὰ κάθε δύναμις». Τί εἶνε ἔλξις; Ὁ Νεύτων εἶπε· «Τοὺς νόμους τῆς παγκοσμίου ἔλξεως τοὺς γνωρίζω, ἀλλ' ἐὰν μὲ ρωτήσετε τί εἶνε ἔλξις, δὲν ἔχω νὰ δώσω ἀπάντησι».

Καὶ ὁ ἀστρονόμος Τζέημς Τζήνς εἶπε· «Μόνο τοὺς νόμους ποὺ διέπουν τὶς μεταβολὲς τῶν ὄντων μποροῦμε νὰ γνωρίσουμε, ὄχι ὅμως καὶ τὴν πραγματικὴ οὐσία τῶν ὄντων».

Τὸ μυστήριον ὑπάρχει ὄχι μόνο στὰ μέγιστα δημιουργήματα ἀλλὰ **καὶ στὰ ἐλάχιστα**. Ἐνας Βέλγος ἐπιστήμονας, ὁ Μωρίς Μάιτερλινκ, ἀφοῦ μελέτησε χρόνια τὴ μέλισσα, ἔβγαλε ἓνα σπουδαῖο βιβλίον στὸν πρόλογο τοῦ ὁποῖου γράφει· «Ὅσο ἀσχολεῖται κανεὶς μὲ τὶς μέλισσες, τόσο διδάσκεται νὰ ἀγνοῇ τὰ βάθη τῆς πραγματικῆς τους ὑπάρξεως».

Ἀνθρώπε, τὴ μέλισσα δὲν μπορεῖς νὰ κατανοήσῃς, καὶ ζητᾷς νὰ κατανοήσῃς τὸ Θεό, νὰ ἐξιχνιάσῃς τὰ μυστήρια τῆς Ἐρησκείας; **Πόσο ἀνόητος καὶ ὑπερήφανος εἶσαι!**

Γ'. Καὶ λοιπὸν προβάλλει τώρα τὴν τελευταία του δικαιολογία ὁ ἄπιστος· «Μοῦ ζητᾷτε νὰ εἶμαι εὐπιστος σὰν μιὰ γριούλα καὶ σὰν ἓνας χωρικός· μὰ **εἶμαι ἐγγράμματος, ἐπιστήμονας, θέλω νὰ ἐρευνῶ**· ἐσεῖς ἔχετε ὡς δόγμα τὸ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα»».

Ὅχι, κύριε· τὸ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα» δὲν εἶνε ἀρχὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὔτε ὑπάρχει στὴν ἀγία Γραφή. Στὴ Γραφὴ ὑπάρχει κάτι ἄλλο· «**Ἐρευνᾶτε τὰς Γραφάς**», εἶπε ὁ Χριστός (Ἰω. 5,39). Καὶ κάλεσε τὸν δύσπιστον Θωμᾶ νὰ τὸν ψηλαφήσῃ. Καὶ μέχρι σήμερα καλεῖ ὅποιον ἔχει ἀμφιβολίες νὰ μελετήσῃ βαθύτερα τὴ Ἐρησκεία του, καὶ θὰ πεισθῇ γιὰ τὴν ἀλήθειά της. Ἄρκει νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ ἐρευνήσῃ χωρὶς προκατάληψιν, ν' ἀκούσῃ ἀμερόληπτα καὶ τὶς δύο πλευρές.

Ἐσὺ λοιπὸν, ποὺ διάβασες τὰ συγγράμματα τῶν ἀθέων ὑλιστῶν, **ἐρευνήσε τώρα καὶ τὴν ἄλλη πλευρά**. Ἀγόρασε τὴν Καινὴ καὶ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη καὶ μελέτησέ τις μέχρι τέλους. Καὶ γιὰ τὶς ἀπορίες, ποὺ θὰ σοῦ γεννηθοῦν, ζήτησε τὰ συγγράμματα τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς καὶ ἀπολογητικὰ ἔργα νεωτέρων συγγραφέων, ὅπως τοῦ Ἰωάννου Σκαλτσούνη, τοῦ Ἰγνατίου Μοσχάκη, τοῦ Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, τοῦ Παναγιώτη Τρεμπέλα. Μετὰ ἀπὸ μία ὠλοκληρωμένη μελέτη θὰ δῆς ὅτι ἐκεῖνη ποὺ βγαίνει ἡττημένη εἶνε ὄχι ἡ Χριστιανικὴ πίστι ἀλλὰ ἡ ἀπιστία.

* * *

Φίλε ἀναγνώστα, μὴν ἀκοῦς τί λένε οἱ ἄπιστοι γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴ στάσι τους. Ἀφῆσέ τους. Ἐσὺ **προχώρησε μὲ τὴν πίστι**, καὶ ἔτσι θὰ ἐπιτύχῃς τοὺς ὑψηλοὺς σκοποὺς τῆς ζωῆς. Θὰ νικήσῃς, γιὰτὶ μόνο ὅσοι πιστεύουν, αὐτοὶ νικοῦν καὶ θριαμβεύουν.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος